

Indien zij is uw Moeder, die u gebaard heeft uit haar schoot.

U schonk het leven; haar leven, het geestelijk leven dat harer is, omdat in haar is het leven des Geestes.

En met dat leven uit den Geest, den Heiligen Geest, schonk zij u ook de kracht, de kracht uit de hoogte.

Ontvangen hebt ook gij in uw, door de zonde geestelijk doode ziel, de kracht, toen in de gemeenschap der geloovigen, in den schoot der Kerk, de Heilige Geest die in haar is, over u kwam; aangedaan zijt toen ook gij met kracht uit de hoogte.

Een onvergankelijke kracht.

Gedenk en bedenkt dit op uw Pinksterfeest.

En in het u-weer-bewustworden van deze uwe kracht zult gij dan, wanneer de schuld van u zonden u drukt; wanneer de moeiten en nooden des levens u zoo moe en zoo mat maken; wanneer gij gaat voelen, dat het aardse huis dezes tabernakels weldra gebroken zal worden, de krachten des natuurlijke levens wijken — zult gij dan weer gelooven en in heilig enthousiasme en hooge extase tot uw ziel zeggen: Wat buigt gij u neder o, mijne ziel! en wat zijt gij onrustig in mij? hoop op God, want ik zal Hem nog loven; Hij is de menigvuldige verlossing mijns aangezichts, en mijn God (Ps. 42: 12).

Dat is de taal des geloofs, die opkomt uit de ziel welke aangedaan is met kracht uit de hoogte.

„Ik zal uitstorten van mijnen Geest“.

[PINKSTER.]

En het zal zijn in de laatste dagen, zegt God, ik zal uitstorten van mijnen Geest op alle vleesch; en uwe zonen en uwe dochters zullen profeteren, en uwe jongelingen zullen gerichten zien, en uwe ouden zullen dromen dromen.

Hand. 2: 17

Pinksteren schept een toestand, die boven ons aardse leven uitgaat. Pinksteren brengt een geestesstemming teweeg, die hooger staat dan de gemoedstemming in het gewone leven, ook al vat men dit vroom op. Pinksteren doet op aarde een sfeer des levens ontstaan, die niet hier, maar in een hogere orde van zaken thuis hoort.

Zelfs uitwendig tekenen: zich dít. Er deden zich op Pinksteren in de zaal, waar de jongeren saam waren, gehoor- en gezichtsverschijnselen voor van geheel ongewonen aard. Op eens werd een zuigend, persend, sterk geluid gehoord, dat door de zaal voer, en dat den indruk maakte van een geweldigen, plotseling inbrekende storm. En behalve dit zag het oog vonken glinsteren, die zich saamvoegden tot spitse vlammen, in den vorm van een tong, en deze spitse vlammen vestigden zich op de hoofden der verzamelden.

Doch er was meer, en iets nog veel beduidender, dat het inbreken van een hogere orde in dat lagere leven toonde, een verschijnsel niet buiten, maar in de personen. Ze stonden op, en geraakten in heilige verrukking, en in die verrukking gingen ze spreken, maar heel anders dan ze gemeenlijk spraken, met andere woorden, in een andere taal, op heel andere wijze, als geesten die veel hooger ontwikkeld waren, dan gewone Joden te Jeruzalem. Het maakte op den kenner den indruk, alsof die eenvoudige Galileers plotseling in personen van veel hogere geestelijken staat waren omgezet.

Ja, zelfs het straatpubliek kwam onder den indruk, dat hier iets vreemds had plaatsgegrepen, maar, zonder zin voor het hogere, zag dit publiek er de uitwerking in van dronkenschap, en riep van „Vol zoeten wijns!“ En wat ook dient opgemerkt, soortgelijke verschijnselen als toen op den Pinksterdag, herhaalden zich later meermalen. Denk slechts aan de toebrengring van Cornelius te Caesarea, en aan wat geschiedde met de Johannesjongeren te Efeze. Dan had er een ontvangen van den Heiligen Geest plaats, niet in stille, ongeziene wedergeboorte, maar op zoo uitwendig waarneembare wijze, dat de omgeving het merkte.

En bij dit alles komt dan nog, dat enkele der verschijnselen, die de uitstorting van den Geest verzelden, een tijdlang in de gemeente aanhielden en gedurig voorkwamen, zoo met name het spreken in ongewone taal.

Het beslist wonderbare en ongewone in dit alles weg te willen redeneren, is even ongerijmd, als de poging dwaas is, om gelijke verschijnselen thans door opwindende willen nabootsen.

Er was op den Pinksterdag, en er werkte in de apostolische kerk na, wat er nu niet is. Als het gras zal uitspruiten, moet de bodem met ploeg of spade omgewoeld, maar wie, als die halm reeds opschiet, dat omwoelen van den bodem herhalen wil, bevordert den oogst niet, maar verderft dien.

Bij elk levensproces zijn er in den aanvang verschijnselen, die moeten ophouden zoodra het proces in verder stadium treedt.

Nu zij er op gelet, dat de Schriftuur bij het Pinksterwonder van een uitstorten spreekt, en dat „uitstorten“ wordt afgewisseld met „uitgieten.“ Zoo heet het bij Jesaja: Ik zal mijn Geest op uw Zaad gieten. (Jes. 44: 3). Of ook sprak Jezus zelf van doen „uitvloeden.“ (Joh. 7: 38).

Het uitstorten is alzoo genomen in den zin van een regen, die op een uitgedroogden akker neerkomt. Dan toch spreken ook wij van een uitstorten, en zeggen dat „t regent dat „giet.“

En gelijk nu in den dampkring het plotseling neerkomen van zulk een stortregen niet zelden gepaard gaat met hevige windvlagen en schel weerlicht, zoo vertoont zich ook bij dit neerstorten van den Heiligen Geest een geweldig gedreven wind en tintelende vuurvlam. Alles van een hogere orde, maar in beeldvorm aan het gewone natuurverschijnsel gelijk.

Slechts wachte men zich, hierin beeldspraak te zien. Neen, het is volke werkelijkheid. De verschijnselen in de lagere en hogere orde lijken van Scheppingswege op elkaar. Ze zijn niet gelijk, maar ze zijn gelijksoortig.

Ook in deze aanleide natuur zijn onderscheidene orden. Er is een leven in de wateren, er is een leven op den aardbodem, er is een leven in de lucht. Maar hoeeer visschen,

viervoetige dieren en vogelen in allerlei opzicht verschillen, toch vertoonen ze allerlei beeldsoortige verschijnselen, en het is geen beeldspraak maar werkelijkheid, als men de vinnen bij de visch en de vleugelen bij den vogel, met de voorpoten van het dier of zelfs met onze handen vergelijkt.

We mogen over dit uitstorten, bij manier van een wolk die losbreekt, dus niet heenglijden. Er was uit hooger orde een uitbreken in deze lagere orde van een hooger iets, waardoor een geheel nieuw iets op aarde ontstond. Geestelijk, niet stoffelijk, het is zoo, maar daarom niet minder werkelijk, en dit nieuwe kwam van Christus in zijn heerlijkheid en schied de gemeente in haar hooge heilige opvatting. Het was het postvatten in deze aardse beedeeling van dat lichaam Christi, dat de gemeente is, en die Hem tot hoofd heeft.

Daarom kon 't niet geschieden, alvorens Christus verheerlijkt was; maar toen kwam het, de uitstorting had plaats, en de gemeente als mystiek lichaam bestond en kon niet meer weggaan, maar blijft bestaan op aarde tot Christus, haar Hoofd, wederkomt.

Wat nu hierin slechts tegenstrijdig schijnt is, dat Christus kerk het Pinksterwonder beleeft als het komen tot deze aarde van den derden Persoon der Heilige Drieëenheid, en dat het woord „uitstorten“ niet aan het indalen van een Persoon, maar meer aan de indaling van hemelische krachten doet denken, juist zoals b.v. de apostel spreekt van de liefde Gods die uitgestort is in onze harten door den Heiligen Geest die ons gegeven is. (Rom. 5: 5).

Het raakt hier diepe geheimenissen van het Goddelijk Wezen, waarin uitaardt niemand overmoedig mag pogen in te dringen; maar toch dient even ernstig gewaakt, dat de „uitstorting“, die vanzelf aan een vruchtbaren regen doet denken, geen afbreuk doet aan onze heerlijke beelden van den Heiligen Geest als met den Vader en den Zoon in het Goddelijk Wezen één.

Hierbij nu mag vergelijking ons te hulp komen. Wie in een donker vertrek een helder brandenden kandelaar indraagt, brengt teweeg dat er licht langs alle wanden en over alle voorwerpen in dat vertrek wordt uitgestort; maar hij deed dit door er den brandenden kandelaar zelf in te dragen.

Wetnu, in dien zin genomen, is er niets tegenstrijdigs in, dat de kandelaar, als we zoo zeggen mogen, van den Heiligen Geest in het lichtglaas van den Heiligen Geest over de geroepenen des Heeren werd uitgestort. Zoolang de wonderde, Goddelijke lichtbron, die in den Heiligen Geest is, hoog boven ons bleef, kon er daarom wel een enkele lichtstraal tot ons neerschieten. En dit was ook zoo onder het Oude Testament. Maar eerst toen op Pinksteren de Heilige Geest zelf, die Goddelijke lichtbron, tot ons nederdaalde, greep die overstelpende instraling van hooger licht in de Gemeente plaats, die als een „uitstorting“ van geestelijke glansen en krachten was.

Maar ook zoo blijft het toch altoos een inwerking van hogere orde, die zich nooit met het gewone leven van onze lagere Scheppingsorde vereenzelvigen kan.

Het zielsoog moet van zijn cataract gelicht, zal het deen hooger glans kunnen opvangen en daarbij de dingen van hogere orde kunnen zien. Wat de Schrift „de wereld“ noemt, ziet er niets van, of als ze er iets vreemds in merkt, wekt het haar spot- en lachlust op, of wekt haar nijd en vervolgingszucht. Men zij daarom voorzichtig, en werpe het heilige niet voor de hondkens en de perla niet voor de zwijnen.

Ongetwijfeld spant de Heilige Geest in de Gemeente ook het zedelijk leven tot hooger ernst, en kan Hij evenzoo denkkraft en kunsttalent tot idealer zin opvoeren; maar toch, dit alles is niet het nieuwe uit de hogere orde.

Dat nieuwe is de levensaalm die uit Christus als het Hoofd ons, de leden van zijn Lichaam, doortintelt. Paulus noemt dit „de liefde Gods die in onze harten uitgestort is door den Heiligen Geest die ons gegeven is.“ Het is een nieuwe bestaanswijze. Ieder voelt, dat het leven in het Vaderhuis daarboven een ander leven is, dan het leven van vader en kind in het aardse gezin. Wetnu, dit nieuwe leven, dat de Heilige Geest op den Pinksterdag ons bracht, is een vooruitleven, op zwakke wijs, maar eenigszins dan toch, van dat leven in het Vaderhuis reeds hier op aarde.

Dan zijn we nog in onze lagere Scheppingsorde, maar we doorleven reeds iets van het leven uit de hogere orde.

Het zondig karakter van ons aardse leven verscherpt dan de tegenstelling nog. Ook buiten zonde gerekend, zou het leven in het Vaderhuis wel van hogere orde geweest zijn dan het leven in het Paradijs, maar de overgang zou geleidelijk zijn geweest, gelijk van winter in lente.

Maar nu is er niet alleen overgang, er is breuke met het oude, om het nieuwe te genieten, en dat is het wat de Schrift noemt, dat we met Christus gestorven zijn, om met Christus uit zijn Verrijzenis te leven.

Eerst was hier de Heilige Geest nog niet, omdat Christus nog niet verheerlijkt was. (Joh. 7: 39).

Nu is Christus verheerlijkt, en nu kwam door Hem de Heilige Geest.

Amsterdam, 1 Juni 1906.

De waarheid bovenal.

Het is zeker de eerste plicht van hen, die in de kerkelijke pers optreden om leiding te geven aan ons volk, dat ze vóór alle dingen zich wachten voor onjuiste en scheve voorstellingen. Met name mag het pleiten voor eigen zaak of partij er nooit toe leiden, dat men met krenking van alle historische trouw aan degenen, die anders denken, allerlei toedicht, wat nooit hun bedoeling was. Reeds in een polemiek met degenen, die „buiten staan“, is dit eisch van eerlijkheid en goede trouw. Maar nog veel meer geldt deze eisch eisch wanneer de aanval zich tegen broeders richt.

Dat de Heraut desniettemaanste menigen zijdelingschen aanval, van zekere zijde op de Vrije Universiteit gericht, onbeantwoord liet, ook al kon het wapen den toets der eerlijkheid niet doorstaan, vond alts daarin zijn oorzaak, dat wij van onze zijde liever ongelijk lijden dan ook maar eenige aanleiding te geven tot een hernieuwing van den broedertwist, die op de Synode te Utrecht zoo gelukkig werd bijgelegd. Want we gelooven, dat het de Geest des Heeren

was, die te Utrecht olie op de wateren goot; en waar we met al onze Kerk God gedankt hebben voor den broederband, die weer gevoeld werd, mocht onzerzijds, zelfs om ons te verweren tegen onware beschuldigingen, de strijd niet heropend worden.

Het is daarom, dat we het stilzwijgen hebben bewaard toen onlangs Ds. Heida in het *Zeeuwsche Kerkblad* een reeks artikelen schreef onder het motto: *Bij wie het aangeschap?* over de zoo teere vraag, welk zeggenschap aan de Kerken over de opleiding harer dienaren in verband met de Theol. School behoorde toegekend te worden. De Theologische School is nu eenmaal het kruidje-roer-mij-niet van ons kerkelijk leven, en naar onze overtuiging kan men onze Kerken niet beter dienen, dan door dit punt zoo weinig mogelijk in debat te brengen. Het maakt de herten warm en de herten koud. En tot een goede oplossing komt men thans toch niet.

We hoopten dan ook, dat de wijze en voorzichtige leiding van Ds. Littooy het gevaar, dat in deze artikelen school, zou afgewend hebben. Waar Ds. Littooy op zoo uitnemende wijze in het *Zeeuwsche Kerkblad* den vrede der Kerken zoekt te bevorderen, meenden we dat hij de eerste zou zijn geweest, om allerlei onjuiste voorstellingen, die zijn jeugdige medearbeider in deze artikelen verkondigde, openlijk te weerspreken. Maar nu dit niet geschied is, en deze artikelen zelfs door andere bladen met zekere grethigheid worden overgenomen en tot uitgangspunt worden gemaakt om een actie op touw te zetten tegen een wettig besluit, door de Utrechtse Synode genomen, zou langer zwijgen ons schuldig maken.

Gelijk men weet, nam de jongste Synode het besluit om een deputatie te benoemen, met last en volmacht om een nieuwe overeenkomst, rakende het verband tusschen de Gereformeerde Kerken en de Theologische faculteit, aan de Vrije Universiteit te ontwerpen en dat concept vóór 1 Febr. 1908 aan de Kerken te zenden.

Ziehier wat Ds. Heida zich veroorloofde naar aanleiding van dit besluit te schrijven:

Een paar opmerkingen zijn bij dit besluit evenwel niet ongewenscht.

Bevreemdend is en blijft het, dat een Vereeniging, wier voornaamste arbeid toch nog to bestond in de opleiding van predikanten voor de Gereformeerde Kerken, zoo weinig behoefte gevoelt om eenige zeggenschap in deze zaak aan de Kerken aan te bieden of zelfs het nog versche en zwakke verband met de Gereformeerde Kerken nader te regelen.

Misshien, dat er in den boezem dier vereeniging genictheid schuilt, om het gezag der kerken meer te erkennen; maar hetgeen tot dusver in hare vergaderingen openbaar werd, gaf daarvan al zeer weinig blijk.

Ons komt het bij deze zaak voor, dat de Generale Synode der Geref. Kerken wel iets weg heeft van een trouwloos jonkman, die de hand zoekt van een veel minder het huwelijk begeerende jongedochter en niettegenstaande hare zwakke genictheid of reeds gebreken afkeerigheid, toch haar telkens tracht te ontmoeten en te overreden. Aangeboden diensten zijn zelden aangenaam. Opgedrongen verplichtingen nog minder.

Daarom kunnen wij, lettende op de bijna plechtstatige stilte, welke de Vereeniging schier bewaart, van dit besluit der Synode geen groote verwachtingen koesteren.

Kwam de poging, gelijk zeker meer betamelijk was, van de zijde der Vereeniging, dan zou ze zeker krachtige uitwerking voorspellen.

Mogen we hiertegenover enkele naakte feiten stellen?

In 1901, op de jaarvergadering der Vrije Universiteit, werd in de morgenvergadering uitvoerig de vraag besproken, in hoeverre de band tusschen de Vrije Universiteit en de gereformeerde kerken nauwer kon worden aangehaald, en verschillende voorstellen werden, die daartoe strekken konden.

Dat deze voorstellen geen concrete vorm aannamen en op de volgende Synode niet werden ingediend, was alleen daaraan te wijten, dat reeds spoedig daarna de bekende conferenties te Utrecht tot een geheel ander plan leidden, om de Theol. school met de Theol. faculteit te vereenigen, waardoor de bestaande overeenkomst vanzelf vervallen zou zijn.

De concept-acte, door deze vergadering opgemaakt, werd door de jaarvergadering der Vereeniging voor Hooger onderwijs te Utrecht in 1902 niet alleen bijna eenparig aangenomen, maar zelfs werd eventueel aan Directeuren volmacht geschonken binnen bepaalde grenzen, nog enkele wijzigingen in het concept aan te brengen, wanneer de Synode der Gereformeerde Kerken dit eischen mocht. Was de Synode op dezen voorslag ingegaan, dan zou de band tusschen de Theologische Faculteit en de Gereformeerde Kerken reeds toen een geheel andere geworden zijn.

De Vereeniging voor Hooger Onderwijs was dus volkomen bereid het huwelijk aan te gaan.

De Synode te Arnhem toonde, dat dit concept niet geheel aan de wensch der Kerken voldeed. Staande de Synode hebben toen de hoogleeraren in de Theologie aan de Vrije Universiteit met Prof. Bavinck en Biesterveld een nieuwe concept-acte ingediend, waarin aan de Kerken nog veel groofter rechten werden toegekend dan in het vorige; een concept dat de meerderheid der Kerken volkomen goedkeurde en door de Synode aangenomen werd. Alleen aan het verzet der minderheid was het te wijten, dat dit besluit niet kon worden uitgevoerd en diengevolge de verhouding tusschen de Vrije Universiteit en de Gereformeerde Kerken voorsnig ongewijzigd bleef.

Desniettemaanste meende de Vrije Universiteit, dat het toch op haar weg lag om door verandering harer statuten ten deele tegemoet te komen aan verschillende bezwaren, die in den boezem der Geref.

meerde Kerken waren ingebracht tegen haar organisatie. Op de vergadering in Maart 1903 wederom te Utrecht gehouden, werden deze wijzigingen in de statuten goedgekeurd, en volgens de broeders in de Herv. Kerk was de Vrije Universiteit daardoor „formeel“ een „afgescheidene Universiteit“ geworden, omdat ze bepaald had, dat haar Directeuren, Curatoren en Hoogleeraren in de Theologie lid moesten wezen van de Gereformeerde Kerken in Nederland.

Zelfs kwam in dezen zelfden tijd van wege Directeuren de vraag tot den Senaat of het niet wenschelijk was de overeenkomst tusschen de Gereformeerde Kerken en de Vereeniging voor Hooger Onderwijs in zake het toelicht op de Theologische faculteit te herzien. De Senaat meende echter, dat het onder de gegeven omstandigheden beter was, dat een voorstel daartoe van de Kerken werd afgewacht. Waar in den boezem der Kerken critiek op de bestaande overeenkomst was uitgeoefend, was het zeker verstandiger, aan de Synode de taak over te laten om met bepaalde voorstellen te komen. Indien de Vrije Universiteit harerzijds een nieuwe overeenkomst ontworpen had, zou allicht het verwijt tot haar gericht zijn, dat ze aan onze Kerken de wet wilde voorschrijven, in plaats van af te wachten wat de Gereformeerde Kerken begeerden.

Dat is het historisch verloop van de onderhandelingen, over deze zaak gevoerd. Leg hier nu naast de krenkende uitdrukkingen, die Ds. Heida zich veroorlooft met het adres van de Vrije Universiteit te richten, en ge kunt tot geen andere conclusie komen, dan dat deze predikant in blijmoedige eenvoudigheid schreef over dingen, waarvan hij niets afweet; of, wat we liefst niet aannemen, dat hij aan een vervalsching der historie zich schuldig maakt, die zonder voorbeeld is.

Toch is dit niet onze enige grief.

Blijkbaar heeft deze onjuiste en onware voorstelling een doel. En dat doel is geen ander, dan om de Kerken reeds nu afkeerig te maken van een herziening van de overeenkomst met de Vrije Universiteit. Aan deputaten wordt niet onduidelijk te kennen gegeven, dat al hun arbeid toch niets geven zal. En de volgende Synode moet zoo reeds geprepareerd worden om het in te dienen concept ter zijde te leggen.

Dit nu verstaan we niet.

Jaren lang hebben deze broeders geklaagd, dat de bestaande overeenkomst niet deugde. In allerlei toonaard is dit liekele gezongen en herhaald. De groote grief tegen de Vrije Universiteit was juist, dat de kerken over haar Theologische faculteit niet genoeg zeggenschap hadden.

Het besluit der Synode om een commissie te benoemen, die de kerken van advies dienen zoude over een wijziging van het bestaande contract, moest daarom door deze bezwaarde broeders met groote blijdschap ontvangen zijn. Ook daarin toonde de Synode, dat ze den vrede der kerken liefhad en zoo veel mogelijk alle bezwaren uit den weg wilde ruimen.

En in stee van een jubeltoon, wordt veeleer een klaagzang gehoord en deugt ook van dit besluit der Synode niets.

Het is moeilijk dezen broeders in het gevlit te komen. Laat de Synode het contract onveranderd, dan deugt de toestand niet. Neemt de Synode het besluit om het contract te herzien, dan heeft de Synode evenzeer verkeerd gehandeld. Doet het niet denken aan den boer, die met zijn zoon en den ezel naar de stad ging en noch op noch naast den ezel het den lieden naar den zin kon maken?

Natuurlijk willen we niet onderstellen, dat deze broeders liefst den toestand onveranderd laten, omdat het altoos zoo gemakkelijk is, een stok te hebben om degenen te slaan, met wie men het niet eens is.

Mogen de deputaten, die door de Synode zulk een moeilijke taak zich zagen opgedragen, door dit kriegsrumor zich maar niet laten weerhouden om rustig en stil hun arbeid te volbrengen.

Voor de komende Synode zijn we niet bevreesd. De jongste Synode te Utrecht heeft genoegzaam getoond, in welke richting de overgrote meerderheid onze kerken wenschte te worden geleid.

De Pinkster-collecte.

De vraag, onlangs in een onzer kerkelijke bladen opgeworpen, of onze Kerken wijs doen met schatten uit te geven voor de zending onder de heidenen, terwijl zoo menig predikant in onze eigen kerk gebrek lijdt en voor het „moderne heidendom“ in eigen omgeving schier niets wordt gedaan, dwingt met het oog op de aanstaande Pinkster-collecte om een antwoord.

Want wel heeft de bedoelde schrijver in de eerste plaats het oog geslagen op onze groote kerken en geldt zijn vraag met name Amsterdam, maar het spreekt wel vanzelf, dat wanneer deze gedachte eenmaal ingang vindt, de bezuinigingswoede ook naar elders zou kunnen overslaan en de arbeid onzer zending daaronder in niet geringe mate lijden zou.

Nu is het zeker uiterst moeilijk, percentsgewijze uit te rekenen hoeveel een kerk voor haar zendingsbudget mag uitgeven. Zelfs stemmen we in het afgetrokene gaarne toe, dat een kerk verkeerd zou doen met zóo al haar financiële krachten in dienst van de Zending alleen te stellen, dat daardoor voor anderen arbeid in Gods Koninkrijk geen middelen beschikbaar zouden blijven. Overdriving ook in den zendingsjaver is schadelijk voor het lichaam van Christus, dat in harmonische werking van al zijn functies alleen tot krachten wasdom komen kan.

Maar als men vraagt of dat gevaar van eenzijdigheid thans reeds onze kerken be-

dreigt, meenen we daarop gerust ontkennend te mogen antwoorden.

Vergelijk men wat dusverre in onze Gereformeerde Kerken in Nederland voor de Zending wordt uitgegeven, met wat buitenlandse Gereformeerde Kerken, vooral in Engeland, Schotland en Amerika doen, dan maken we met ons zendingsbudget nog altoos een zeer pover figuur.

Daarbij leert de ervaring in het buitenland opgedaan, dat klimming van de bijdragen voor de Zending volstrekt niet gepaard behoefte te gaan met daling der andere inkomsten. Integendeel, wat in deze zelfde vrije kerken wordt bijgebragt voor tractementen van predikanten, onderhoud van seminarieën, tractaatverspreiding en zogenaamde inwendige zending, overtreft al wat in ons land voor datzelfde doel uitgegeven wordt, nog altoos verre.

Ook de kunst van het geven moet aangeleerd worden. Ons Gereformeerde volk in Nederland, dat eeuwenlang gewend was van de staatsruif te leven, heeft in dat opzicht nog een leerschool door te maken. En al weten we uitnemend goed, dat veel gevraagd wordt van de overvaardigheid van ons volk, we zouden toch waarlijk niet durven zeggen, ziende op wat elders geschiedt, dat hier reeds de uiterste grens onzer spankracht bereikt is.

Bovendien, God de Heere heeft aan Nederland een bijzondere roeping op dit punt gegeven. Gaat tot elke kerk het gebod uit: predikt het Evangelie aan alle creaturen, die roeping heeft dubbele kracht; wanneer God aan een land zulke rijke koloniën schonk als aan ons. Over het feit, dat Nederland deze roeping schromelijk verwaarloosd heeft en Indie veeleer als een roofstaat heeft uitgeplunderd, dan dat het den Javanen de schatten van het Evangelie heeft gebracht, bestaat wel bij niemand twijfel. We hebben tegenover Indie een eeuwenoude schuld, en al wat onze Kerken bijdragen om van die schuld af te doen, is niet meer dan onze roeping en plicht.

Met volle vrijmoedigheid welken we daarom onze Kerken op om bij de Pinkster-collecte onze Zending mild te steunen. Onze zendingsarbeid, hoe gering ook, is toch reeds een eere voor onze Kerken en doet ook buitenaf een goede reuk van ons uitgaan. Naarmate de arbeidskring in Indie zich uitbreidt, zullen ook de uitgaven stijgen, maar de goede verwachting onzer Zendingsdeputaten, dat ze niet tevergeefs een beroep doen op onze kerken, zal ook ditmaal niet worden teleurgesteld. Het is wonderlijk, hoeveel een „gewillig volk“ geven kan. En nog wonderlijker, dat het daarbij niet verarmt, maar de waarheid van Gods belofte ervaart, dat de zegenende ziel vet zal gemaakt worden.

Onze visschers.

De tijd nadert weer, dat onze visschersvloot uitzeilt uit de vaderlandsche reede, om op de kusten van Schotland brood te verdienen voor hen en hun gezin.

In die lange weken van eenzaamheid en vaak ook van levensgevaar hebben onze kloekke visschers dubbele behoefte aan de prediking van Gods Woord, aan geestelijke en stoffelijke hulp, aan een gezellig tehuis op vreemden bodem, een tehuis waar Holland's vlag, Hollandsche taal en Hollandsche hartelijkheid hun het welkom biedt.

Het is een eere voor onze Christenen, dat ze niet als de wereld met zeker zieklijk genot naar het „Spel der Zee“ kijken gaan, om in de smarten van het visschersleven een prikkeling van aesthetisch genot te vinden, maar dat ze flink de handen uit de mouwen hebben gestoken om krachtige hulp aan onze visschersvloot te bieden. En men behoeft het jaarlijksch verslag van den arbeid te Lerwick en Baltasound maar in te zien, of nog beter onze jaanmaats zelf te hooren spreken over wat „hun dominees“ te Lerwick voor hen doen, om te weten hoe rijk gezegend deze arbeid voor onze visschersbevolking in elk opzicht is geweest.

Het onpartijdig getuigenis van Ds. Heymans, pred. der Herv. Kerk, die op het hospitaalschip *De Hoop* meeveren en van nabij dien arbeid gadesloeg, strekt en hem en onze Kerken tot eere:

„Die van dezen arbeid nu meer weten wil, kan niet beter doen, dan de verslagen er van te lezen. Noodig is hij, dat heb ik persoonlijk gezien. Denken we eens: vroeger dwaalde daar de visscher alleen, verlaten rond, onder allerlei verleiding. Bij krankheid, bij sterven, bij welke moeilijke gelegenheden ook, geen belangloos raadman. En nu is hij niet meer alleen; hij voelt zich beschermd. Ten overvloede moet ik nog zeggen, dat de invloed van dezen liefde-arbeid ook naar buiten zichtbaar is, want waar voor den visscherman vroeger bijzondere politie van uit Schotland gezonden werd, is dat niet meer noodig. Hij voelt ook zelf zeer goed, wat er voor hem geschiedt, en hoezeer zijne ontwikkeling er niet naar is om vele buigingen te maken, voor die hem kent is zijne dankbaarheid zichtbaar; soms een korte handdruk, maar waarin men voelt, dat oprechte dankbaarheid er in spreekt.

„Ik neem afscheid van dit werk der Christelijke liefde met de verzekering, dat het niet de minste plaats in des Heeren Koninkrijk inneemt. Het is noodig dat het onder de Christenen in Nederland meer bekend worde en een plaatsje in hunne liefde bekomme. De Heere zegene het!“

Ook dit jaar hebben weer twee predikanten, Ds. Veelo van Rotterdam en Ds. Van Anel van Zuidland, zich bereid verklaard naar Schotland te gaan. Er is echter een *maar*. De kas der Vereeniging Bethesda, die voor de kosten dezer reizen zorgt, sloot het voorgaande jaar met een tekort van meer dan f 300. We twijfelen niet, of deze noodkreet zal terstond de beurzen openen. Deze arbeid mag niet gestaakt worden uit gebrek aan geld. Wie een gave afzonderen wil, zende haar aan Mr. A. J. L. van Beek

Calkoen, den hage, die g nemen zal.

De Tab

Wanneer o vergaderinger dat steeds r die bewonder met wat and bande streng een wetensch En niet zelde komsten een den religieus van ons „n nobeler geest bij het jon uitgestorven

Maar zood vergadering komt weer i voor den da den quasi-g schap in p andersdenken

Een kostel weer aan de ten's Tabern logen hebbe heilighdom om liefde getoon logische werl beteken is lende hooglet een contere maken „Ze i alleen een k religie, maar van de gena Jezus ons ge

Die vrome op Ds. Scht aan den Tab hij om het h den en al v eeredienst str En al mag het niet aan str voldoen, zijn bare en kost geringe mate duidelijke vo heden te ge zelfs in het en menig vr om Ds. Scho

Nu door i deze collectie het gevaar d waardigheid“ Engelschman toch zelfs o het zoo wez van Ds. Sch verloren ging dat hetzij d door onze re handeld zal ons land te t Dat nu we vorming, die duidelijke te n Israel nooit l goedkooppe n gende min fr

Welk een z wanneer men i tabernakel in i Wel is er (vol in de woestijn komst gewes Tabernakel, a voorkomt, is d ver uit de z model tekenen, wenschte onv nooit verweest nakel geweest, dit vanzelf s men de rijkz rondtrekkende zou halen, da Tabernakel z de kunstvaardi bewerken. Bed men een derg in den dom der „Drie Kie hebben besta

Het is ook te kijk gestel iets groots en alles er uit. I gesachte beest winkel van i tafelfereedscha een karbonade en lieklike in aanschuifelend men hoever, dienstig voelc vertoond word nimbus van l het veel eerl Voeding voor niet; zelfs niet wetenschappell evenmin. Hoo illustratie van Oud en Nieuw Joodsche „oud

Dat de mo komt met he woestijn een dat noch het digheid bezat dom te bou uit den laab weinig dese i zijn van hū vastgeroest i een halve en sinds dien tij heeft voor h ze wel, hoe cultuur stond Israel is nu